

Murail: 'Het gaat om de klank en niet om de noten

Tristan Murail (64) is één van de belangrijkste componisten van deze tijd. Voor het Nieuw Ensemble schreef hij twee nieuwe stukken, die morgen in het Muziekgebouw aan 't IJ in première gaan.

ERIK VOERMANS

De Franse componist Tristan Murail zat in de jaren zestig in Parijs in de beroemde compositieklas van Olivier Messiaen, met Gérard Grisey en Michaël Levinas. Gedrieën, met Hugues Dufourt, stonden zij aan de wieg van een nieuwe, invloedrijke muzikale stroming, die door Dufourt *spectralisme* werd gedoopt.

"Messiaen was de enige keuze op dat moment in Frankrijk," zegt Murail in het repetitiehok van het Nieuw Ensemble, dat morgen in het Muziekgebouw aan 't IJ onder leiding van Ed Spanjaard twee gloednieuwe stukken van hem zal spelen, beide onderdeel van de nog onvoltooide cyclus *Portulan*.

"Boulez gaf in die tijd geen compositieles, maar zelfs als dat wél het geval was geweest, had ik geen belangstelling gehad. Wij zetten ons juist scherp af tegen alles waar Boulez voor stond. Wij vonden, en ik vind dat nog steeds, het gedachtengoed achter het hypergeconstrueerde serialisme volkomen arbitrair en erg theoretisch. Wij wilden muziek maken die uitging van klanken en niet van noten. Muziek die rekening hield met de waarneming – ook al

iets waar de serialisten, althans de mindere goden (Boulez zelf natuurlijk wél) geen boodschap aan hadden. Wij wilden communiceren."

"Ik had klankbeelden in m'n hoofd, ik wilde muziek die bewoog en kleur had. Dat werd versterkt toen ik na de Prix de Rome in Italië ging studeren en kennismaaakte met de muziek van de raadselachtige Italiaan Giacinto Scelsi. Ik was enorm door zijn werk gegrepen."

Met Gérard Grisey deelde Murail een diepe fascinatie voor *sound* en dankzij de computers in het Parijse onderzoeksinstituut Ircam was het mogelijk diepgaande studie te maken van de opbouw van geluiden, waaruit ze nieuwe compositieprincipes afleidden. Aanvankelijk was er grote weerstand tegen Murail en Grisey, die het waagden zich tegen de doctrines van Boulez af te zetten.

"Vooral in het begin was het moeilijk. Het hele Parijse milieu was onder invloed van Boulez. We werden uitgelachen, bekritiseerd. Niet door Boulez zelf trouwens. Dat betekent dat mijn carrière zich vooral in het buitenland heeft ontwikkeld. De grote opdrachten kreeg ik uit Duitsland, Engeland, Nederland, Japan."

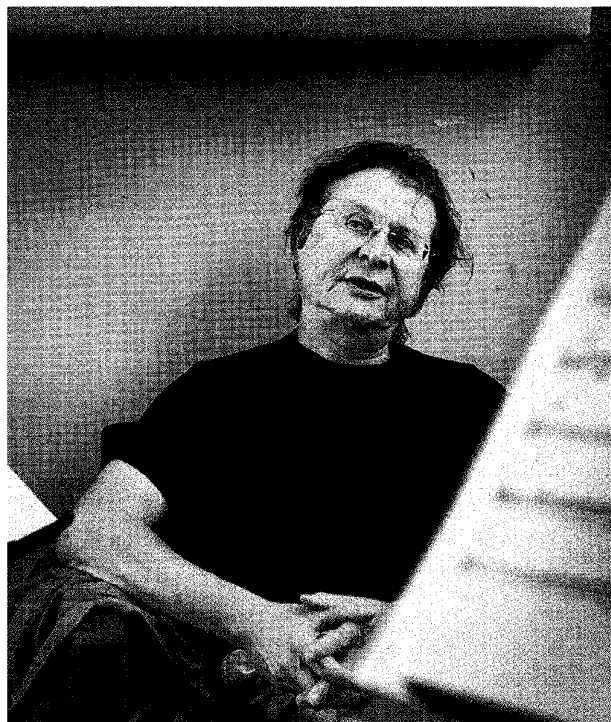
In 1997 vertrok Murail naar de Verenigde Staten, waar hij ging doceren aan de Columbia University in New York. Dat waren vruchtbare jaren, waarin hij veel stukken schreef die hem tot de belangrijkste componisten van deze tijd hebben gemaakt. Maar eerder dit jaar verhuisde hij terug naar Frankrijk.

"Ik had geen enkel vertrouwen meer in het politieke systeem daar. Onder Bush kon je nog denken dat het aan Bush lag, maar onder Obama is er weinig veranderd, al ligt dat niet aan Obama, maar dat maakt het allemaal nóg deprimerender.

Muzikaal blijft het een conservatief land. Pas twee jaar geleden is er voor het eerst een orkestwerk van me uitgevoerd, *Gondwana*, een stuk dat al uit 1980 stamt!"

Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. Werken van Tristan Murail, 21/4 Muziekgebouw aan 't IJ, 20.15 uur.

'In het begin werden we in Parijs uitgelachen en bekritiseerd'

Tristan Murail: 'Ik wilde muziek die bewoog en kleur had.'

FOTO JEAN-PIERRE JANS

